

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

ТАДІЯН РУСЛАНА ВІТАЛІВНА

ДЕРЖАВНА МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ
Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Роль молоді у розвитку сучасної держави є одним з головних рушіїв суспільних змін, що має належним чином відобразитися в державній молодіжній політиці сучасної України, оскільки саме молодь є найбільш мобільною суспільною силою процесів державотворення та стабільного розвитку держави. Молодіжна політика України є системною діяльністю держави у відносинах із особистістю, молоддю, молодіжним рухом, що здійснюється у законодавчій, виконавчій, судовій сферах і має за мету створення правових, політичних, соціально-економічних, організаційних умов і гарантій для життєвого самовизначення, інтелектуального, морального, фізичного розвитку молоді, реалізації її творчого потенціалу як у власних інтересах, так і в інтересах України. Досвід останніх десятиліть переконливо доводить, що стійкий розвиток демонструють саме ті суспільства, які переглянули традиційні погляди на систему взаємин між поколіннями і на їх значення для політичного й соціально-економічного розвитку держави.

Дослідження проблеми державної молодіжної політики зумовлено потребами сучасного суспільного розвитку української держави, що характеризується формуванням нової системи ціннісних орієнтацій молоді особистості як гаранта дійсної і майбутньої стабільності правової демократичної держави. Ті держави і суспільства, які навчаються ефективно використовувати людський потенціал, і у першу чергу, той інноваційний потенціал розвитку, носієм якого є молодь, матимуть у новому тисячолітті стратегічні переваги. Розвиток демократичної держави з сучасною соціально спрямованою економікою буде ефективним лише за активної участі молоді. Творчий потенціал і соціальний ресурс молоді - одні з найважливіших складових модернізації суспільства. В умовах нових світових викликів гостро постала необхідність посиленої уваги до молоді з боку держави, розробки системного, ретельно вивіреного, науково обґрунтованого і довгострокового плану дій, результати якого стануть відчутними у найближчій перспективі.

Молодь повинна стати активним учасником вирішення завдань, що стоять перед державою і суспільством, а також мають бути враховані інтереси молоді при визначенні загальнонаціональних пріоритетів. Тому, дослідження проблем державної молодіжної політики є актуальним, оскільки необхідно на державному рівні створювати умови для самореалізації молоді і включення її у процеси розвитку України. Це розширить соціальну базу перетворень, забезпечить соціальне, культурне і економічне відтворення й розвиток країни.

Питання молодіжної політики досліджувались українськими фахівцями в галузі різних гуманітарних наук, зокрема, це праці Є. Бородіна, Д. Андрєєва, О. Німко, К. Захаренка, М. Перепелиці та С. Цибіна. Теоретичні аспекти проблемних питань реалізації молодіжної політики та публічного управління розглядали фахівці в галузі науки державного управління: О. Амосов, А. Баранова, А. Васильєв, М. Головатий, М. Канавець, Г. Коваль, Л. Кривачук, О. Кулик, О. Кулініч, Ю. Куц, О. Лиска, Н. Метьолкіна, В. Омельчук, К. Плоский, Р. Сторожук, Т. Тарасенко, В. Шарий, О. Штанська та ін. Над вирішенням проблем реалізації молодіжної політики, її соціального, правового, управлінського аспектів працювали зарубіжні вчені: С. Вінард, Д. Галлі, Д. Еберлі, І. Ільїнський, М. Карват, П. Кваккестейн, К. Лазос, П. Лаурітцен, А. Луков, В. Мільяновський, П. Мітєв, Ф. Мюллер, С. Паугам, Е. Фром, М. Харрісон, К. Хартман-Фріч, А. Цокаліс.

Проте, не зважаючи на наявні наукові розробки щодо проблем формування державної молодіжної політики в сучасних умовах розвитку суспільства, питання теоретичного обґрунтування механізмів її реалізації в умовах нового політичного дискурсу залишаються малодослідженими, увагу на чому зосереджує автор.

Мета дослідження - проаналізувати сучасний стан, механізми та особливості реалізації державної молодіжної політики в Україні з урахуванням світових здобутків у цій сфері.

Для досягнення мети було визначено наступні завдання:

- проаналізувати джерельну базу дослідження, визначити основні поняття та категорії;
- проаналізувати законодавчу та нормативно-правову базу дослідження;
- проаналізувати особливості закордонного досвіду реалізації державної молодіжної політики;
- визначити етапи та розкрити сучасний стан і проблеми реалізації державної молодіжної політики;
- визначити перспективи оптимізації державної молодіжної політики в Україні;
- проаналізувати особливості реалізації молодіжної політики у місті Миколаєві.

Об'єктом дослідження є державна молодіжна політика.

Предметом дослідження є особливості, проблеми та перспективи оптимізації державної молодіжної політики в Україні.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань, автором застосовано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів пізнання.

Зокрема за допомогою методів аналізу та синтезу опрацьовано джерельну базу дослідження за темою магістерської роботи; логіко-семантичний метод допоміг визначенню понятійного апарату дослідження. Порівняльний метод та метод структурно-функціонального аналізу було використано для розкриття особливостей сучасного стану формування та реалізації молодіжної політики за кордоном і в Україні. Системний метод було застосовано для розкриття механізмів інституційного забезпечення публічного управління у сфері молодіжної політики. Метод статистичного аналізу було використано для опрацювання фактичних даних соціологічних досліджень.

Крім того, в даному дослідженні були застосовані загальнонаукові методи індукції та дедукції.

Наукова новизна одержаних результатів обумовлена тим, що дане дослідження є спробою комплексного аналізу сучасного стану, механізмів та особливостей оптимізації державної молодіжної політики в Україні з урахуванням світових здобутків у цій сфері.

Практичне значення одержаних результатів. Положення і висновки роботи можуть бути використані для подальшого науково-теоретичного дослідження особливостей реалізації державної молодіжної політики в Україні, а також у навчальному процесі з підготовки фахівців з державного управління.

Апробація результатів дослідження. За результатами дослідження автором було опубліковано статтю у науковому фаховому виданні.

Структура роботи зумовлена її метою та завданнями і складається зі вступу, трьох розділів, семи підрозділів, висновків, списку використаних джерел (132 найменувань), 5 додатків. Загальний обсяг роботи становить 129 сторінок, з яких 109 основного тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи. Наведено результати апробації основних положень та особистий внесок автора дослідження.

У **першому розділі** «*Теоретичні засади дослідження реалізації державної молодіжної політики в Україні*» охарактеризовано проблематику та джерельну, законодавчу та нормативно-правову бази дослідження державної молодіжної політики в Україні.

Підрозділ 1.1. «Джерельна база, основні поняття та категорії дослідження» присвячений аналізу стану наукової розробки проблеми у вітчизняній науці та основним визначенням.

Встановлено, що деякі законодавчі аспекти молодіжної політики висвітлюються такими авторами, як: В. Іщенком, В. Кикоть, О. Макаровою, Г. Михальченком, В. Саволайненом та іншими. Шляхи реалізації законодавчої бази щодо молодіжної сімейної політики в Україні подає С. Ничипоренко. Ґрунтовні дослідження соціально-демографічних наслідків розвитку молодіжної політики здійснюються Е. Лібановою та колективом авторів. Деякі окремі фактори запровадження молодіжної політики висвітлюють В. Думанська, В. Іщенко, Б. Крімер, І. Майданік, та ін. Соціально-економічні проблеми зайнятості розглядають В. Васильченко, О. Гришнова, І. Маслова та ін. Особливості розвитку молодіжного сегменту ринку праці аналізують О. Абашина, Л. Борисова, В. Онікієнко та ін. Проблеми молоді України в усіх сферах життя характеризують С. Аксенова, Ю. Клименко, І. Курило, Н. Левчук, О. Палій, П. Шевчук та інші науковці.

Визначено, що правову основу державної молодіжної політики в Україні з 1992 року було започатковано і зосереджено в базових законодавчих актах: Декларації «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні», Законі України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» та інших нормативно-правових актах, що регулюють державну молодіжну політику.

Зроблено висновок, що на даний час сформована потужна джерельна база щодо теоретичних та практичних аспектів становлення та функціонування державної молодіжної політики в Україні, але не дивлячись на це, все ще залишаються проблеми, які потребують вирішення, такими є: пошук і оновлення статистичної інформації, що частіше за все знаходиться в закритому доступі. Необхідним є дослідження ступеня реалізації законодавчих гарантій державної молодіжної політики, а також пошук шляхів вирішення проблем, які існують.

У Підрозділі 2.2. «Законодавча та нормативно-правова база дослідження» здійснено аналіз нормативно-правового забезпечення державної молодіжної політики в Україні, який показав генезу формування засад молодіжної політики, що були чинними з перших років здобуття незалежності України.

Визначено, що сукупність нормативно-правових актів, скерованих у царину молодіжної політики є досить значною, однак більш важливим є дієвість реалізації цих актів, пошук невикористаних можливостей з їх повноцінного виконання.

З'ясовано, що чинну нормативно-правову базу у сфері молодіжної політики можна розділити на дві категорії:

- нормативно-правові акти, які безпосередньо стосуються реалізації молодіжної політики;
- нормативно-правові акти, які регламентують різні сфери суспільного життя, однак зорієнтовані перш за все на молодь або стосуються в тій чи іншій мірі молодіжних питань.

Встановлено, що низка прийнятих законодавчих та нормативно-правових актів, ухвалених без належного ресурсного забезпечення залишається декларативною.

Запропоновано органам державної влади зміщувати основні акценти роботи на розробку нових та удосконалення існуючих актів нормативно-правової бази у сфері державної молодіжної політики України.

Зроблено висновок, що об'єднання в одному міністерстві таких об'єктів як сім'я, молодь, спорт, туризм, освіта і наука досить негативно впливає на розвиток молодіжної політики у цілому, тому ці важливі об'єкти суспільного буття повинні бути розділені.

У другому розділі «Закордонний досвід реалізації державної молодіжної політики» проаналізовано зарубіжний досвід розроблення й упровадження в державноуправлінську практику механізмів реалізації державної молодіжної політики.

Підрозділ 2.1. «Моделі державної молодіжної політики в зарубіжних країнах» розкриває особливості реалізації державної молодіжної політики закордонними урядами.

Доведено, що механізми реалізації державної молодіжної спрямовано на забезпечення прямої взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства з молоддю, включаючи: створення системи молодіжних проектів регіонального рівня, що відбивають основні цілі транскордонного співробітництва та дають можливість залучати молодь до процесів управління розвитком держави та суспільства; розроблення та реалізацію загальнодержавних, регіональних та місцевих програм, безпосередньо спрямованих на молодіжну сферу прикордонних територій України та інших держав; делегування значної частки повноважень щодо реалізації пріоритетних напрямів державної молодіжної політики у прикордонних регіонах, що є основними суб'єктами транскордонного співробітництва, інститутам громадянського суспільства, що уособлюють інтереси молоді (молодіжні організації); державну підтримку в межах регіональних програм і проектів, спрямованих на забезпечення відкритого культурно-комунікативного процесу на рівні молоді транскордонних регіонів тощо. Проаналізований зарубіжний досвід формування та реалізації державної молодіжної політики вказує на те, що найбільш поширеними є дві моделі державної молодіжної політики: неоконсервативна та соціал-демократична, окрім них також існують універсалістська, або патерналістська (Скандинавія), ліберальна, або громадська (Великобританія), консервативна (Центральна Європа), централізована, або субінституціоналізована (Середземномор'я).

Визначено, що розробка цих моделей ґрунтується на проблемоорієнтованому підході, принципах: узагальнення; історико-географічного поділу (урахування національних традицій роботи з молоддю, способів координації молодіжної політики та молодіжного законодавства); законодавчого поділу, застосування якого передбачає такий поділ моделей державної молодіжної політики, що ґрунтується на законах про підтримку і стимулювання молоді, законодавстві про соціальне забезпечення молоді, законодавстві про захист молоді; розвиненості соціальної роботи з молоддю, що передбачає інституціоналізацію процесів реалізації державної молодіжної політики, розширення сфери участі громадськості в цих процесах, підтримку з боку держави роботи з молоддю.

Встановлено, що однією з визначальних особливостей зарубіжних моделей державної молодіжної політики, що є основою визначення й упровадження у практику державного управління конкретних механізмів її реалізації, є орієнтація на розвинений недержавний сектор, який бере активну участь у розвитку молодіжної сфери.

Підрозділ 2.2. «Загальноєвропейська молодіжна політика Ради Європи та Європейського Союзу» розкриває особливості міжнародної співпраці в сфері реалізації молодіжної політики.

Встановлено, що європейський досвід свідчить, що реалізацію молодіжної політики покладають на органи місцевого самоврядування, які наділені окремими повноваженнями щодо реалізації державної молодіжної політики відповідно з наданням їм матеріальних та фінансових коштів із державного бюджету. Система європейських інститутів молодіжної політики пройшла довгий шлях становлення і розвитку. Європейські інститути молодіжної політики мають велике значення у системі міжнародних інститутів, розуміння основних засад і вивчення досвіду яких мають суттєве значення для розробки ефективної національної молодіжної політики.

Визначено, що важливим при розробці загальноєвропейської молодіжної політики є концентрування на процесі формування європейської юнацької самосвідомості у контексті розширення освітніх можливостей і можливостей культурного й духовного розвитку суспільної системи: європейські молоді люди є більшими «європейцями», ніж попередні покоління, які можуть стати основною рушійною силою нового етапу євроінтеграційних процесів. У країнах ЄС спрямовують свої зусилля на вдосконалення системи державного управління у сфері молодіжної політики, формують та впроваджують

у реальну практику різні інструменти та механізми реалізації державної молодіжної політики. Найголовнішими структурами, які інституційно забезпечують розробку та реалізацію загальноєвропейської молодіжної політики Ради Європи, є Директорат з питань молоді та спорту (The Directorate of Youth and Sport), статутні органи (The statutory bodies), Європейські молодіжні центри (The European Youth Centres, EYC) та Європейський молодіжний фонд (The European Youth Foundation). Кожна з означених сфер має свій сектор відповідальності за здійснення молодіжної роботи, окремо окреслені завдання, форми та методи діяльності.

Зроблено висновок, що ефективна державна молодіжна політика повинна мати трирівневу структуру та реалізовуватись на державному (загальнонаціональному), регіональному й місцевому (муніципальному, районному) рівнях. При цьому саме молоді люди повинні брати участь у розробці молодіжної політики, яка є основою її існування. Країни Західної Європи активно розробляють і впроваджують комплексні закони про молодь. У більшості країн Центральної і Північної Європи, держава є відповідальною за діяльність пов'язану з молоддю. Вивчення практики впровадження молодіжної політики зарубіжних країн безсумнівно допоможе в уникненні стратегічних помилок, що можуть негативно впливати на розвиток суспільства, а також надасть можливість розвивати ефективну національну молодіжну політику.

У третьому розділі «Перспективи оптимізації державної молодіжної політики в Україні» розкрито сучасний стан, проблеми та перспективи оптимізації державної молодіжної політики.

У підрозділі 3.1. «*Етапи, сучасний стан та проблеми реалізації державної молодіжної політики*» проаналізовано досвід реалізації та формування державної молодіжної політики в Україні та виділено п'ять головних періодів.

Встановлено, що найвагомішою програмою, щодо ефективної реалізації молодіжної політики в Україні стала державна програма «Молодь України». Визначено, що стратегії розвитку державної молодіжної політики бракує прозорості та формальних перспектив щодо участі молоді в розробці політики ключових аспектів її життя. Залучення дослідницьких інститутів та молодіжних організацій до процесу розробки молодіжної політики є запорукою забезпечення її ефективності, актуальності та відповідності реальним потребам молоді. Нагальним є здійснення моніторингу ефективності урядових заходів, які спрямовані на молодь, для забезпечення того, щоб політика та програми сприяли досягненню ключових стратегічних завдань уряду.

Виявлено наявні проблеми пов'язані зі співробітництвом між міністерствами щодо реалізації спільних аспектів молодіжної політики так, як інші міністерства розглядають молодіжні питання виключно як прерогативу Міністерства молоді та спорту й вони не достатньою мірою залучені до розробки молодіжної політики. Тому існує вірогідність, що питання та проблеми певних цільових груп можуть лишатися поза увагою, а ресурси – розподілятися неефективно.

У підрозділі 3.2. «*Перспективи оптимізації державної молодіжної політики в Україні*» визначено, що нині на державному рівні нагальними є наступні завдання для уряду: вироблення стратегії й основних напрямів державної молодіжної політики в нових соціально-економічних умовах; забезпечення реалізації основних положень запропонованої Концепції державної молодіжної політики України; розробка нормативної правової бази, що зачіпає інтереси молоді; розробка і реалізація державних цільових програм з питань підтримки молоді, ініціатив молодіжних і дитячих громадських об'єднань; визначення статусу установ органів у справах молоді і працівників сфери молодіжної політики; підготовка і підвищення кваліфікації кадрів по роботі з молоддю; проведення наукових досліджень про молодь, розробка системи роботи з молоддю; здійснення міжнародної співпраці у сфері державної молодіжної політики.

Встановлено, що важливими складовими для державного управління є визначення, систематизація і впровадження в реальну державно-управлінську практику сучасних

механізмів реалізації державної молодіжної політики, серед яких варто акцентувати увагу на механізмах стандартизації, суспільного діалогу, соціального партнерства, суспільної комунікації, самоорганізації, адаптації, фінансової підтримки, спадкоємності поколінь, прогнозування, інформатизації, соціального захисту, підтримки, врівноваження, урахування думки молоді, розвитку компетентності.

У підрозділі 3.3. «Ефективна реалізація державної молодіжної політики у місті Миколаєві» з'ясовано, що молодіжна політика у Миколаєві реалізується на засадах забезпечення конституційних прав молоді, надання державою допомоги певним групам молодих людей та на забезпеченні державою можливості молоді реалізувати свої конституційні права.

Досліджено основні проблеми державної молодіжної політики та тенденції розвитку з урахуванням регіональних особливостей України, зокрема, в Миколаєві та встановлено, що молодіжна політика в Миколаївській області є об'єктом уваги з боку органів місцевого самоврядування, керівництва вищих навчальних закладів, політичних партій та недержавних громадських організацій. Молодіжна активність у місті серед студентства є достатньо високою та різноспрямованою. Досить часто молодіжні ініціативи та проекти знаходять відгук серед керівництва органів місцевого управління, великих підприємств та установ області. З'ясовано, що проблемним питанням на сьогодні досі залишається відсутність чіткого та ефективного державного регулювання молодіжної політики на обласному та місцевому рівнях.

Зроблено висновок, що для ефективного функціонування механізму молодіжної політики необхідно проводити систематичні дослідження проблем молоді та прогнозувати розвиток тенденцій у молодіжному середовищі відповідними державними та науковими установами, обговорювати результати досліджень в органах державної влади та знайомити з ними громадськість; визначати цілі та пріоритети регіональної державної молодіжної політики, викладення їх у регіональних молодіжних програмах; створити систему контролю та періодичної звітності про хід реалізації державної молодіжної політики; лобювати процеси вирішення молодіжних проблем в органах державної влади на всіх рівнях.

ВИСНОВКИ

В результаті здійсненого аналізу сучасного стану, механізмів та особливостей реалізації державної молодіжної політики в Україні з урахуванням світових здобутків у цій сфері, автор дійшов наступних висновків

1. Аналіз вітчизняних і зарубіжних наукових джерел за темою дослідження показав, що теоретичні і практичні проблемні питання формування та реалізації державної молодіжної політики є предметом розвідок фахівців різних галузей наукового знання: філософів, істориків, психологів, педагогів та соціологів. Проведений аналіз доводить, що термінологічний апарат стосовно державної молодіжної політики, якій застосовується у вітчизняній науковій літературі та нормативно-правових актах, зазнає еволюції відповідно до потреб та тенденцій розвитку молодіжних інститутів в Україні. Отже, існує необхідність у постійному удосконаленні зазначеного термінологічного апарату з урахуванням міждисциплінарного підходу до дослідження молодіжної проблематики. У цьому контексті державну молодіжну політику в сучасних умовах доцільно розуміти як пріоритетний специфічний напрям державної політики, що передбачає системну діяльність держави з метою створення необхідних умов та гарантій для соціального становлення, всебічного розвитку та самореалізації молоді, а також її активного залучення до суспільно-політичної та державно-управлінської діяльності як у інтересах самої молоді, так і у інтересах здійснення системних суспільних реформ. Державна молодіжна політика є складовою молодіжної політики, яку здійснюють стосовно молоді усі суспільні інститути, як державні, так і недержавні. З точки зору формування та реалізації державної політики молодь можна визначити як особливу, внутрішньо неоднорідну соціально-демографічну групу, що виступає одночасно суб'єктом та об'єктом політики,

характеризується віковими ознаками, специфічними соціально-психологічними якостями, динамічністю, особливостями соціального становища та способу життя, має великий потенціал щодо впровадження суспільних змін та інновацій.

2. Визначено, що державна молодіжна політика України регламентується законами України, указами Президента України, постановами Кабінету Міністрів України. Умовно чинну нормативно-правову базу у сфері молодіжної політики можна розділити на дві категорії:

- нормативно-правові акти, які безпосередньо стосуються реалізації молодіжної політики;

- нормативно-правові акти, які регламентують різні сфери суспільного життя, однак зорієнтовані перш за все на молодь або стосуються в тій чи іншій мірі молодіжних питань.

Сукупність нормативно-правових актів, скерованих у царину молодіжної політики є значною, однак важливою є саме дієвість реалізації заходів, декларованих цими актами, пошук невикористаних можливостей з їх повноцінного виконання. Зокрема, органи і служби у справах неповнолітніх в місцевих органах влади, які повинні здійснювати соціальний захист і профілактику правопорушень у більшості випадків є недостатньо укомплектовані фахівцями, фінансування заходів проводиться на низькому рівні, приміщення в яких вони знаходяться в занедбаному стані. Молодіжні та дитячі організації, які створюються в населених пунктах не є чисельними та малоефективними, в основному вони існують лише на папері. Великою проблемою на сьогодні є працевлаштування молоді після навчання в закладах середньої чи вищої освіти, гостро стоїть питання охорони дитинства. Не дивлячись на те, що держава значно збільшила фінансування молодих сімей при народженні дітей, на сьогодні стоїть проблема утримання і виховання дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування, кількість яких невпинно зростає.

3. Розгляд основних моделей державної молодіжної політики, що існують у розвинених країнах світу, а також вітчизняної моделі, вказує на необхідність у вдосконаленні вітчизняної моделі комплексу теоретико-методологічних принципів та підходів, що застосовуються в зарубіжному досвіді державного управління, їх адаптації до потреб та особливостей вітчизняної системи взаємоузгодженої діяльності органів державного управління, органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства у сфері вирішення проблем та забезпечення потреб молоді. Відповідно до цього важливою є акцентуація значущості молоді у процесах суспільного розвитку та управління ним, що впливає на модель державної молодіжної політики, яка являє собою високоструктуровану специфічну і пріоритетну діяльність держави на регіональному рівні, яку умовно можна розглядати за секторами, що відповідають усім сферам життєдіяльності молоді, і яка здійснюється на всіх рівнях адміністративно-територіального устрою, а також у територіальних громадах і трудових колективах.

Загальноєвропейська молодіжна політика Ради Європи та Європейського Союзу в основному реалізується на державному, регіональному і місцевому рівнях. Зокрема, в країнах Західної Європи на цих засадах активно розробляються і впроваджуються комплексні закони про молодь. У багатьох країнах Центральної і Північної Європи молодіжна діяльність базується на визнанні відповідальності держави за успішне включення в суспільно-політичне життя всіх верств молоді. Однією з визначальних особливостей зарубіжного досвіду вироблення та реалізації державної молодіжної політики, що відображається у певних моделях, які є основою визначення та впровадження в практику державного управління конкретних механізмів її реалізації, є орієнтація на розвинений недержавний сектор, який бере активну участь у розвитку молодіжної сфери. уряди різних країн шукають свої підходи та моделі до молодіжної політики. Розглянувши державну молодіжну політику інших країн, ООН щодо молодіжної політики, країн ЄС, хотілося б відмітити, що в Україні як відносно молодій державі

процес формування державної молодіжної політики знаходиться на початкових етапах. Але за такий короткий проміжок часу все ж таки багато чого було зроблено. Вивчення уроків провадження молодіжної політики за кордоном надасть можливість розвивати вітчизняну молодіжну політику, що безумовно сприятиме уникненню стратегічних помилок, які можуть негативно вплинути на розвиток суспільства.

4. Встановлено, що державна молодіжна політика України, є однією з визначальних складових державної політики, у сучасних умовах особливо загострює питання розвитку інноваційних підходів до формування молоді як стратегічного ресурсу держави, а також теоретично-методологічного обґрунтування механізмів активного включення молодіжних структур у процес вироблення та реалізації державної політики України. Незважаючи на те, що молодіжний рух виступає одним із головних чинників формування та реалізації державної молодіжної політики України, нерідко взаємодія та партнерство між молодіжною громадськістю і державою має суто формальний та непослідовний характер. Отже, пріоритетним завданням на сучасному етапі державотворення є посилення уваги до молодіжного руху з боку державної влади, спрямування спільних зусиль на розкриття і втілення потенціалу молоді в процесі формування й розвитку державної політики країни. Такий підхід дасть можливість сформулювати стратегічну мету українського молодіжного руху, спрямовану на формування відповідального ставлення молоді до розбудови державності в Україні.

Молодіжні громадські об'єднання є основним соціальним партнером держави у формуванні та здійсненні державної молодіжної політики, а отже – основним суб'єктом громадської складової молодіжної політики. Чим вища самостійність молодіжного об'єднання, тим більші його можливості для розбудови партнерських відносин із владою і його цінність як соціального партнера. Самостійність молодіжних об'єднань визначається наявністю конструктивної діяльності, можливістю приймати рішення на основі власних інтересів, розгалуженої регіональної мережі, здатністю самостійно забезпечувати життєдіяльність організації. До основних проблем, що стримують реалізацію молодіжних цільових програм в Україні, можна віднести: недосконале правове регулювання, недостатня наукова обґрунтованість процесу реалізації молодіжних цільових програм; відсутність ефективної взаємодії між центральними та місцевими органами виконавчої влади, а також різноманітними громадськими об'єднаннями; відсутність чітких прав та обов'язків, які лежать перед молоддю та іншими суб'єктами реалізації цільових молодіжних програм. Вирішенню вищенаведених проблем сприятимуть вчасно створені організаційні, соціально-економічні, політико-правові умови щодо соціального становлення та розвитку молоді.

5. Визначено, що основними напрямками оптимізації державної молодіжної політики, які мають забезпечити цілісність, послідовність, успадкованість та ефективність є: удосконалення загальнодержавних, регіональних та місцевих нормативно-правових актів, що стосуються питань реалізації державної молодіжної політики; підвищення ефективності державного регулювання у сфері реалізації державної молодіжної політики щодо децентралізації та розмежування повноважень, а також міжвідомчої координації; формування кадрового потенціалу для органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які задіяні у сфері реалізації державної молодіжної політики, а також недержавних організацій та інституцій шляхом вдосконалення системи освіти, професіоналізації, підготовки кадрів, підвищення рівня компетентності молоді; науково-аналітичне забезпечення процесу реалізації державної молодіжної політики; розширення системи інформаційного забезпечення процесу реалізації державної молодіжної політики на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях. Зважаючи на недостатність ресурсного забезпечення вирішення вагомих завдань у сфері державної молодіжної політики необхідно здійснити велику кількість пріоритетних завдань у галузі державної підтримки молоді і, насамперед, ініціатив самої молоді в рамках реалізації нових елементів комплексної цільової програми «Молодь України».

6. Дослідивши основні проблеми державної молодіжної політики та тенденції розвитку, слід зауважити, що молодіжна політика в Миколаєві є об'єктом певного рівня уваги з боку органів місцевого самоврядування, керівництва вищих навчальних закладів, політичних партій та недержавних громадських організацій. Молодіжна активність у Миколаєві серед студентства є достатньо високою та різноспрямованою. Досить часто молодіжні ініціативи та проекти знаходять відгук серед керівництва органів місцевого управління, великих підприємств та установ області. Проте проблемним питанням на сьогодні досі залишається відсутність чіткого та ефективного державного регулювання молодіжної політики на обласному та місцевому рівнях. Молоді люди вважають, що молодіжна політика у Миколаєві повинна реалізовуватись на засадах забезпечення конституційних прав молоді, надання державою допомоги певним групам молодих людей та на забезпеченні державою можливості молоді реалізувати свої конституційні права. Ефективна реалізація молодіжної політики неможлива без безпосередньої участі молоді в її реалізації. Основними проблемами, що гальмують ефективну реалізацію молодіжної політики у Миколаєві, є такі, що перешкоджають ефективній реалізації молодіжної політики. Вирішення основних і першочергових проблем молоді, а саме фінансування молодіжних програм, покращення умов праці та подолання безробіття молоді, а також забезпечення житлом молоді, сприяє покращенню її соціального становища, яке також залежить і від нових можливостей, якими можуть скористатися молоді люди в процесі соціалізації. Цим можливостям підростаючому поколінню повинні сприяти органи державної влади, що безпосередньо займаються реалізацією молодіжної політики на місцях.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ

1. Бондар Г. Л., Тадіян Р. В. Оцінка та шляхи підвищення ефективності державної молодіжної політики в Україні / Г. Л. Бондар, Р. В. Тадіян // Публічне управління та митне адміністрування. – № 4 (23), 2019. – С.127

АНОТАЦІЯ

Тадіян Р.В Державна молодіжна політика в Україні – На правах рукопису.

Магістерська робота на здобуття освітнього ступеню «магістр». Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Миколаїв, 2020.

У магістерській роботі проаналізовано джерельну базу дослідження та визначено основні поняття та категорії. Здійснено аналіз законодавчої та нормативно-правової бази дослідження та визначено, що державна молодіжна політика України регламентується законами України, указами Президента України, постановами Кабінету Міністрів України.

Розглянуто основні моделі державної молодіжної політики, що існують у розвинених країнах світу, а також вітчизняну модель, та з'ясовано, що необхідно вдосконалити вітчизняну модель комплексу теоретико-методологічних принципів та підходів, що застосовуються в зарубіжному досвіді державного управління, їх адаптації до потреб та особливостей вітчизняної системи взаємоузгодженої діяльності органів державного управління, органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства у сфері вирішення проблем та забезпечення потреб молоді.

Встановлено, що державна молодіжна політика України, є однією з визначальних складових державної політики, яка у сучасних умовах особливо загострює питання розвитку інноваційних підходів до формування молоді як стратегічного ресурсу держави, а також теоретично-методологічного обґрунтування механізмів активного включення молодіжних структур у процес вироблення та реалізації державної політики України.

Визначено та обґрунтовано пріоритетні завдання на сучасному етапі державотворення. Виявлено основні проблеми, що стримують реалізацію молодіжних

цільових програм в Україні, а саме: недосконале правове регулювання, недостатня наукова обґрунтованість процесу реалізації молодіжних цільових програм; відсутність ефективної взаємодії між центральними та місцевими органами виконавчої влади, а також різноманітними громадськими об'єднаннями; відсутність чітких прав та обов'язків, які лежать перед молоддю та іншими суб'єктами реалізації цільових молодіжних програм.

Визначено, основні напрями оптимізації державної молодіжної політики, які мають забезпечити цілісність, послідовність, успадкованість та ефективність.

Досліджено основні проблеми державної молодіжної політики та тенденції розвитку молодіжної політики в Миколаєві. Запропоновано вирішення основних і першочергових проблем молоді.

Ключові слова: молодіжна політика, державна молодіжна політика, моделі державної молодіжної політики, реалізація, оптимізація.

SUMMARY

Tadiyan R.V. State youth policy in Ukraine - Manuscript.

Graduate work for obtaining an educational degree «Master». Petro Mohyla Black Sea National University. – Mykolaiv, 2020.

In the master's work analyzed the spring base of research and identified the basic concepts and categories. The analysis of the legislative and regulatory framework of the study is made and it is determined that the state youth policy of Ukraine is regulated by the laws of Ukraine, decrees of the President of Ukraine, resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine.

The basic models of state youth policy that exist in the developed world, as well as domestic model, and found that it is necessary to improve the domestic model of the complex of theoretical and methodological principles and approaches of foreign experience of public administration and adapt them to the needs and characteristics of the national system of coordinated activities of state bodies, bodies of local self-government and civil society institutions in the sphere of solving the problems and meeting the needs of young people.

It is established that the state youth policy of Ukraine is one of the defining components of state policy, which in modern conditions especially aggravates the issues of development of innovative approaches to the formation of youth as a strategic resource of the state, as well as theoretical and methodological justification of mechanisms of active inclusion of youth structures in the process of development and implementation of state policy of Ukraine.

Priority tasks at the present stage of the state are defined and justified. The main problems hindering the implementation of youth target programs in Ukraine are identified, namely: imperfect legal regulation, insufficient scientific justification of the process of implementation of youth target programs; lack of effective interaction between Central and local Executive authorities, as well as various public associations; lack of clear rights and obligations that lie before youth and other subjects of implementation of target youth programs.

The main directions of optimization of the state youth policy which have to provide integrity, sequence, uspadkovanist and efficiency are defined. The main problems of the state youth policy and tendencies of development of youth policy in Nikolaev are investigated. The solution of the main and priority problems of youth is offered.

Key words: youth policy, state youth policy, models of state youth policy, implementation, optimization.